

Διαδικασία Δ5: Έγκριση σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε. ή και τροποποίησης αυτών – Υποχρέωση καταχώρησης στοιχείων ταυτότητας δημοσίων συμβάσεων

1. Σκοπός

Ο σκοπός της διαδικασίας συνίσταται στη διασφάλιση της νομιμότητας των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), προκειμένου να διασφαλιστεί η επιλεξιμότητα των δαπανών τους.

Ειδικότερα, ο έλεγχος κατά το στάδιο προ της σύναψης της σύμβασης αποσκοπεί στη διασφάλιση ότι η διαδικασία ανάθεσης που διενεργήθηκε, είναι σύμφωνη με το ισχύον εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και ότι τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου, όπως ιδίως, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και του ανταγωνισμού. Περαιτέρω, ο έλεγχος αποσκοπεί στη διασφάλιση της συμμόρφωσης του σχεδίου της σύμβασης με το ισχύον εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, καθώς και με τους όρους της απόφασης ένταξης της Δράσης/Εργου στο ΤΑΑ.

2. Πεδίο εφαρμογής

Οι Φορείς Υλοποίησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΣΔΕ, έχουν υποχρέωση καταχώρησης στο ΟΠΣ ΤΑ των στοιχείων ταυτότητας κάθε σύμβασης που προτίθενται να συνάψουν πριν την υπογραφή αυτής, προκειμένου να αξιολογηθεί από την ΕΥΣΤΑ η ανάγκη διενέργειας εκ των προτέρων ελέγχου (ex-ante check) της μη σύγκρουσης συμφερόντων κατά τη διαδικασία ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικά οριζόμενα στην Διαδικασία Δ10 του παρόντος.

Επιπλέον, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις (έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων των άρθρων 5 (Βιβλίο Ι) και 235 (Βιβλίο ΙΙ) του Ν.4412/2016, ως εκάστοτε ισχύουν, απαιτείται η εκ των προτέρων έγκριση σύναψης από την ΕΥΣΤΑ. Ομοίως, απαιτείται και για συμβάσεις παραχώρησης του ν.4413/2016, άνω των ορίων του άρθρου 1 του ίδιου νόμου, καθώς και για συμβάσεις σύμπραξης του ν.3389/2005.

Για την εφαρμογή της διαδικασίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα κάτωθι:

α) τα άρθρα 324 επ. του Ν. 4700/2020 (Α' 127), αναφορικά με την διενέργεια προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ),

β) το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπ. δδ' του Ν. 4013/2011 (Α' 204), όπως ισχύει, αναφορικά με την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) για την προσφυγή στην διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης.

Για τα σχέδια συμβάσεων των οποίων η νομιμότητα της ανάθεσης έχει ελεγχθεί από το ΕΣ ή την ΕΑΑΔΗΣΥ βάσει των ανωτέρω διατάξεων, ο έλεγχος της Υπηρεσίας Συντονισμού περιορίζεται στην ύπαρξη σύμφωνης γνώμης του κατά περίπτωση οργάνου και τουλάχιστον στην συμβατότητα του φυσικού και

οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης με αυτό της διακήρυξης, της απόφασης ένταξης και του ΤΔΕ, στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος, στην ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών κ.λπ.

Επισημαίνεται η χωρίς εξαιρέσεις καθολική υποχρέωση των Φορέων Υλοποίησης/Αναθετούσων Αρχών, πριν την ανάληψη κάθε νομικής δέσμευσης¹, να αιτείται την προσκόμιση και να συλλέγει εγκαίρως, πλήρως και ορθώς τα στοιχεία τεκμηρίωσης της ταυτότητας του Πραγματικού Δικαιούχου του αναδόχου της σύμβασης, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, προκειμένου ακολούθως να τα αξιοποιεί (μεταξύ άλλων) για τη εξέταση και επιβεβαίωση της μη ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών σύναψης σύμβασης.

3. Περιγραφή Διαδικασίας

3.1 Καταχώρηση στοιχείων ταυτότητας δημοσίων συμβάσεων

Οι Φορείς Υλοποίησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΣΔΕ, έχουν υποχρέωση καταχώρησης στο ΟΠΣ ΤΑ των στοιχείων ταυτότητας (όπως ιδίως τίτλος σύμβασης, αξία, ανάδοχος, διαδικασία ανάθεσης) κάθε σύμβασης που προτίθενται να συνάψουν πριν την υπογραφή αυτής, επισυνάπτοντας:

α) τα στοιχεία τεκμηρίωσης της ταυτότητας του Πραγματικού Δικαιούχου του αναδόχου της σύμβασης, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Διαδικασία 20, και

β) τη σχετική Υπεύθυνη Δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων (Έντυπο Δ5_Ε5 Υπεύθυνη Δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων), όπου ο εκπροσωπών την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, δηλώνει υπεύθυνα ότι έχει αξιοποιήσει (μεταξύ άλλων) τα στοιχεία Πραγματικού Δικαιούχου του αναδόχου της σύμβασης, που με μέριμνά της/του συλλέχθηκαν, και δεν διαπιστώνονται περιπτώσεις συγκρούσεων συμφερόντων κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης σύμβασης. Εάν εντοπίστηκε σχετική περίπτωση, ο υπογράφων τη σχετική δήλωση ενημερώνει για τα κατάλληλα μέτρα που ελήφθησαν, προς διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και προς αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

Η ΕΥΣΤΑ στο πλαίσιο της διασφάλισης της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής τυχόν στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, μεριμνά για τον προτέρων έλεγχο (ex-ante check) της μη σύγκρουσης συμφερόντων κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης του συνόλου των συμβάσεων, ανεξαρτήτως ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε., στο πλαίσιο του μηχανισμού του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ελέγχοντας δειγματοληπτικά τη μη σύγκρουση συμφερόντων των εμπλεκόμενων σε όλα τα στάδια της

¹ Η αναθέτουσα αρχή επιδεικνύει δέουσα επιμέλεια για την έγκαιρη συλλογή των στοιχείων τεκμηρίωσης της ταυτότητας του ΠΔ αναδόχου, προκειμένου αυτά να περιέλθουν σε γνώση της και να αξιοποιηθούν καταλλήλως, πριν την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης της σύμβασης και την κοινοποίηση της έγγραφης ειδικής πρόσκλησης της παρ. 4 του άρθρου 105 του ν.4412/2016 στον ανάδοχο, ή πριν την κοινοποίηση στον ανάδοχο της εντολής αγοράς για τις περιπτώσεις της παρ. 6 του άρθρου 105 του ν.4412/2016, ή πριν οποιασδήποτε άλλης, κατά περίπτωση, κοινοποίησης στον οικονομικό φορέα (π.χ. απευθείας ανάθεση) και ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ, εφόσον εφαρμόζεται. Η έγκαιρη συλλογή των ανωτέρω στοιχείων τεκμηρίωσης διασφαλίζεται με την περιλήψη σχετικού όρου υποχρέωσης προσκόμισης αυτών από τον οικονομικό φορέα/προσωρινό ανάδοχο στο τεύχος της Διακήρυξης του διαγωνισμού.

διαγωνιστικής διαδικασίας μέχρι και την κατακύρωση του διαγωνισμού, ως αναλυτικά περιγράφεται στην Διαδικασία Δ10.

Για τις περιπτώσεις συμβάσεων άνω των ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε. και εφόσον αυτές επιλεγούν στο δείγμα του ανωτέρω ελέγχου της ΕΥΣΤΑ, ο στοχευμένος έλεγχος του εν λόγω σημείου μη ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων αποτελεί τμήμα της διαδικασίας χορήγησης σύμφωνης γνώμης, κατά τα προβλεπόμενα στην παρούσα, και η ολοκλήρωση αυτού είναι προϋπόθεση για τη χορήγηση της σύμφωνης γνώμης.

Για τις περιπτώσεις συμβάσεων κάτω των ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε. που δεν απαιτείται η χορήγηση σύμφωνης γνώμης της παρούσας διαδικασίας, οι Φορείς Υλοποίησης/Αναθέτουσες Αρχές δύναται, μετά το πέρας δύο² (2) εργάσιμων ημερών από την ημέρα καταχώρησης των στοιχείων ταυτότητας της σύμβασης στο ΟΠΣ ΤΑ και εφόσον δεν έχουν λάβει σχετική έγγραφη ενημέρωση από την ΕΥΣΤΑ ότι η σύμβαση επελέγη για έλεγχο σημείου μη ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων, να προχωρήσουν με την ολοκλήρωση της διαδικασίας συμβασιοποίησης. Οι προαναφερθείσες ενημερώσεις και επικοινωνίες της ΕΥΣΤΑ με τους Φορείς γίνεται αποκλειστικά μέσω ΟΠΣ ΤΑ.

Επισημαίνεται ότι ο έλεγχος της ΕΥΣΤΑ σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη μέτρων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων, ως ρητά προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 24 (Βιβλίο Ι) και 262 (Βιβλίο ΙΙ) του ν.4412/16, ως ισχύει, καθώς και αποτελεί υποχρέωσή της δυνάμει των οριζομένων στο Δημοσιονομικό Κανονισμό και στον Κανονισμό του ΤΑΑ.

3.2 Έγκριση σύναψης σύμβασης άνω των ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε. ή και τροποποίησης αυτής

3.2.1 Υποβολή αιτήματος από τον Φορέα Υλοποίησης

Για την διενέργεια του ελέγχου νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε. ή και τροποποίησης αυτών, ο Φορέας Υλοποίησης υποβάλλει στην Υπηρεσία Συντονισμού, μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, πριν τη σύναψη της σύμβασης, αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας ανάθεσης, συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, τα οποία είναι:

α) Τα αποδεικτικά στοιχεία τήρησης των διατυπώσεων δημοσιότητας του διαγωνισμού. Ως αποδεικτικά στοιχεία νοούνται τα δημοσιευμένα κατά περίπτωση έντυπα, όπως αποδεικτικό αποστολής της «Προκήρυξης Σύμβασης» στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποδεικτικό ανάρτησης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, αποδεικτικό ανάρτησης της διακήρυξης στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, φύλλα εφημερίδων, όπου απαιτείται.

β) Λοιπά στοιχεία απαραίτητα για τον έλεγχο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, όπως:

- τη διακήρυξη και λοιπά τεύχη διαγωνισμού,
- το σχέδιο σύμβασης,

² Ειδικά επεξηγείται πως ο ελάχιστος χρόνος αναμονής των δύο (2) ημερών, εν τοις πράγματι, ισχύει για όλες τις συμβάσεις, άνω και κάτω των ορίων. Ωστόσο, για τις άνω των ορίων ο ακριβής χρόνος προσδιορίζεται και εξαρτάται από το χρόνο επεξεργασίας του αιτήματος ελέγχου νομιμότητας που διενεργεί η ΕΥΣΤΑ και εκτιμάται πως μπορεί να υπερβαίνει τον ελάχιστο προσδιορισμένο χρόνο.

- τις αποφάσεις συγκρότησης συλλογικών οργάνων, στις οποίες είτε αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας (κατ'ελάχιστον, όνομα/επώνυμο, ημερομηνία γέννησης) των μελών, είτε με μέριμνα του φορέα, αυτά γνωστοποιούνται διακριτά,
- τα πρακτικά της Επιτροπής αξιολόγησης,
- τις εισηγήσεις της αρμόδιας υπηρεσίας της αναθέτουσας αρχής και τις αποφάσεις του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου της για την κατακύρωση της σύμβασης.
- την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στους διαγωνιζόμενους
- τυχόν ενστάσεις και προδικαστικές προσφυγές των διαγωνιζομένων και τις επ' αυτών αποφάσεις των αρμόδιων αρχών,

γ) Η πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη ύπαρξης κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, αν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις.

δ) Η σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, όπου απαιτείται.

ε) Η συμπληρωμένη, ανάλογα με το είδος της σύμβασης, Λίστα Ελέγχου Σύμβασης (Έντυπα Δ5_Ε1, Δ5_Ε2 ή Δ5_Ε3, κατά περίπτωση).

στ) Τα πλήρη στοιχεία τεκμηρίωσης της ταυτότητας του Πραγματικού Δικαιούχου του αναδόχου της σύμβασης, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Αναλυτική αναφορά στην επάρκεια, πληρότητα και ορθότητα των εν λόγω τεκμηρίων δίνεται στην Διαδικασία Δ20 του παρόντος.

Το ανωτέρω αίτημα υποβάλλεται:

α) πριν την σύναψη της σύμβασης έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων των άρθρων 5 (Βιβλίο Ι) και 235 (Βιβλίο ΙΙ) του Ν.4412/2016, ως εκάστοτε ισχύουν,

β) κατά την υποβολή του αιτήματος για την ένταξη της Δράσης ή του Έργου στο ΤΑΑ, στην περίπτωση που το αίτημα υποβάλλεται μετά τη σύναψη της σύμβασης.

3.2.2 Εξέταση αιτήματος από την Υπηρεσία Συντονισμού

Η Υπηρεσία Συντονισμού προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος, με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τους όρους της απόφασης ένταξης του έργου και της σχετικής διακήρυξης. Η Υπηρεσία Συντονισμού διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τη σύναψη της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου που διενεργεί αποτυπώνονται στις αντίστοιχες, κατά περίπτωση, Λίστες Ελέγχου Σύναψης Σύμβασης στο ΟΠΣ ΤΑ, οι οποίες δύνανται να προσαρμολογούνται/εξειδικεύονται αναλόγως των απαιτήσεων του ελέγχου και του είδους της σύμβασης, σε συνεργασία με την αρμόδια οργανική μονάδα της ΕΥΣΤΑ, εάν απαιτείται.

Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τα ακόλουθα:

α) Εφόσον κατά τη διενέργεια του ελέγχου η Υπηρεσία Συντονισμού διαπιστώσει ότι το υποβληθέν αίτημα δεν συνοδεύεται από το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων ή ότι το σχέδιο της σύμβασης ή τα έγγραφα της διαγωνιστικής διαδικασίας χρειάζονται ουσιώδεις αλλαγές, ζητεί από τον Φορέα

υλοποίησης, μέσω ΟΠΣ ΤΑ, την παροχή συμπληρωματικών στοιχείων ή την επανυποβολή του φακέλου με τις απαιτούμενες αλλαγές.

β) Εφόσον κατά τη διενέργεια του ελέγχου η Υπηρεσία Συντονισμού διαπιστώσει ότι το σχέδιο της σύμβασης και τα έγγραφα του διαγωνισμού χρειάζονται μη ουσιώδεις αλλαγές, δύναται να εκδώσει σύμφωνη γνώμη υπό τον όρο της υιοθέτησης προ της σύναψης της σύμβασης συγκεκριμένων αλλαγών, τις οποίες αναφέρει στην σύμφωνη γνώμη.

Διευκρινίζεται ότι, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, εφόσον μία σύμβαση άνω των ορίων των Οδηγιών της Ε.Ε. επιλεγεί για έλεγχο μη ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στη Διαδικασία Δ10 του παρόντος, η σύμφωνη γνώμη της παρούσας διαδικασίας χορηγείται κατόπιν ολοκλήρωσης του ελέγχου αυτού.

3.2.3 Αποτελέσματα ελέγχου

Η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Συντονισμού, η οποία υπογράφεται από τον Διοικητή (*Έντυπο Δ5_Ε4 Σχέδιο σύμφωνης γνώμης*), αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της Δράσης/Έργου.

Η έκδοση σύμφωνης γνώμης και η σχετική ενημέρωση του Φορέα Υλοποίησης διενεργούνται μέσω του ΟΠΣ ΤΑ.

3.3 Έγκριση τροποποίησης σύμβασης

Σε περίπτωση που κρίνεται απαραίτητη η τροποποίηση της συναφθείσας σύμβασης, υποβάλλεται από τον Φορέα Υλοποίησης στην ΕΥΣΤΑ, αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, προς έγκριση, αίτημα για την εξέταση τροποποίησης της σύμβασης, με συνημμένα όλα τα απαραίτητα έγγραφα, αρμοδίως υπογεγραμμένο από τον Φορέα Υλοποίησης και το Υπουργείο Ευθύνης.

Ως προς τη διαδικασία εξέτασης του αιτήματος τροποποίησης της σύμβασης και την έκδοση σύμφωνης γνώμης, εφαρμόζεται αναλόγως η διαδικασία που αναφέρεται ανωτέρω υπό τα σημεία 3.2.2 και 3.2.3.

5. Σχετικά Έντυπα

Κωδικός	Περιγραφή
Δ5_Ε1	Λίστα ελέγχου σύμβασης προμηθειών/υπηρεσιών άνω των ορίων των Οδηγιών της ΕΕ
Δ5_Ε2	Λίστα ελέγχου σύμβασης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών άνω των ορίων των Οδηγιών της ΕΕ
Δ5_Ε3	Λίστα ελέγχου σύμβασης έργου άνω των ορίων των Οδηγιών της ΕΕ
Δ5_Ε4	Σχέδιο σύμφωνης γνώμης
Δ5_Ε5	Υπεύθυνη Δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων